

פיצויי פיטורין במקרה של תשלום עמלות על מכירות/עו"ד דורון אפיק¹

חברה פיטרה מנהל מכירות שלה אשר חלק עיקרי משכרו היה עמלות ממכירות אשר בוצעו על ידי מחלקתו. האם מהוות עמלות אלה חלק משכר היסוד על פיו יש לשלם לעובד פיצויי פיטורין? האם מדובר ברכיב שכר הכולל לצידו תנאי (כבונוס, למשל) או חלק משכר היסוד, למרות שהוא משתנה מחודש לחודש?

שאלה זו נדונה במספר רב של פסקי דין, העוסקים בדרך כלל במקרים של אנשי מכירות הזכאים לאחוז מתקבולי החברה מהמכירות (למשל, עניין קורן נ' מגן) בו נקבע, כי "עמלת מכירה" המשולמת לאיש מכירות, והיא המרכיב העיקרי מגמול עבודתו של העובד, היא חלק משכרו לצורך חישוב פיצויי הפיטורים. עוד נקבע כי עובד ששכרו משתלם בחלקו על פי מרכיב קבוע ובחלקו האחר בעמלות המחושבות על פי מחזור המכירות או הרווחים, יחושבו פיצויי הפיטורים על פי השכר בשני המרכיבים (עזרא נ' יה"ב).

ככלל, רכיב שכר שאינו מותנה בהתקיימות תנאי או גורם מיוחד, הוא חלק אינטגרלי של השכר לצורך חישוב פיצויי הפיטורים. תשלום עמלות משתנות על פי תוצאות עבודתו של העובד אינו נראה אמנם כרכיב קבוע, אולם כאן באה תקנה 9 לתקנות פיצויי פיטורין (חישוב הפיצויים והתפטרות שרואים אותה כפיטורים), תשכ"ד-1964 וקובעת במפורש: "היה שכר עבודתו של עובד, כולו או מקצתו, משתלם בעד ביצוע עבודה מסוימת או בחלק מהפדיון או שהיה עיקר שכר עבודתו לפי כמות התוצרת, יראו כשכרו האחרון ביחס לשכר כאמור את השכר הממוצע של שנים עשר החדשים שקדמו לפיטורים". תשלום עמלות על מכירות נכנס להגדרת "חלק מהפדיון" ועל כן מהווה חלק משכר היסוד לצורך חישוב פיצויי פיטורין.

בית הדין בעניין עזרא המוזכר לעיל הוסיף ודחה גם טענה של החברה, כי אין לכלול את העמלות בחישוב פיצויי הפיטורים לאור נוסחו של חוזה העבודה, שכן עסקינן בזכויות מכוח משפט העבודה המגן, שעליהן, ככלל, לא ניתן להתנות. כך גם במקרה של מתן שם שונה לעמלות.

תשומת לבכם מופנית לכך שאי תשלום פיצויי פיטורין במועד עלול לזכות את העובד בפיצויי הלנת פיצויי פיטורין אשר עשויים לעלות ככדי 5% על שבע איחור ראשון ו10% על כל שבוע נוסף. חשוב לשים לב גם שמפרישים כראוי לפיצויי פיטורים (בין בפועל ובין בדוחות הכספיים) בהתאם להכנסה האמיתית של העובד. כך, אנו ממליצים להתייעץ עם עורך דין בכל מקרה של ספק.

¹ עו"ד דורון אפיק הינו שותף בכיר במשרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com), מוסמך כעורך דין בישראל ובניו-יורק ומתמחה בליווי חברות, עסקאות בינלאומיות ופיננסיות, לרבות עסקאות מיזוג ורכישה, ומימון ואף מרצה בתחום במסגרת התואר האקדמי במשפטים. עו"ד אפיק בוגר הכשרה של האיחוד האירופי ביישוב סכסוכים בינלאומיים מחוץ לכותלי בית המשפט (גיטור ובוררות).